

Acta sanctorum

quotquot toto orbe coluntur, vel a catholicis scriptoribus celebrantur, quae
ex Latinis et Græcis, aliarumque gentium antiquis monumentis

Quo dies primus et secundus continentur

Bolland, Johannes

Parisiis et Romae, 1866

§. XIII. S. Placidi et Sociorum Messanæ festa, reliquiæ variis locis
dispersæ, Officia in eorum honorem recitari solita.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-73889](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-73889)

AUCTORE
J. B.

mentis eruitur terra, non solum tumulus quatuor Martyrum, Fratrum et Sororis, intra ecclesiam fere sub altari detegitur, sed deinceps Sociorum aliquot corpora in ipsa quidem terra, sed intra ecclesiam alte ad aquæ scaturiginem palmis usuariis circiter quatuordecim effossa reperiuntur. Quin ex his aliqua sub ejusdem templi fundamentis, ut verisimile sit, monachos per Messalinum et Messanenses a beato patre Benedicto impetratos, et in locum Martyrum submissos intra templum transtulisse, quos Gordianus, ut tempus tulerat, effoderat in arena, effectumque, ut templum seu vetustate collapsum seu multis post sæculis a Saracenis, rerum in Sicilia potitis, eversum, illis jam Messanensium virtute et Rogerii Normanni auspiciis tota Sicilia exactis, dum pia civium religione reedificatur: et in angustiore formam redigitur, quorundam Martyrum ignota jam corpora fabricæ suffundari contigerit, et multa extra ecclesiam relinqui, ex his etiam, quæ in illam immissa fuerant.

detectis postea
aliis præterea

B

495 Placidi vero et Sociorum aliquot reliquias jam inventis et Systi V Pontificis maximi auctoritate probatis, et quanta fieri potuit pompa et celebritate expositis; dum templum, in quo sacra pignora defossa fuerant, sensim diruitur et publico sumptu magnificentius restituitur, aliorum aliquot cadavera deteguntur, quæ reverendissimus Frater Bonaventura Secusius, patriarcha Constantinopolitanus, et tunc archiepiscopus Messanensis, facta sibi a sacris canonibus, et demum ab œcumenica Tridentina synodo facultate, ad prius inventa apponi, et cum illis exponi curavit. Cumque anno 1608 jam fabrica ad extremam percurreret partem, qua nempe templi facies, januis ad campum et ad oram maritimam reseratis, extruenda erat, atque inibi ut fundamenta locarent, non longe ab inventi sepulcri et aliorum corporum loco alte terram molirentur, alia et deinceps alia, sane multa sanctorum Martyrum cadavera magno civium concursu, magna omnium ordinum frequentia, multis ad terræ et sanctorum ossium contratum, multis ad haustum ejus, in qua jacuerant, aquæ, editis miraculis, in lucem proferuntur. Conjectura autem est, ex his ea, quæ ad eandem æqualitatem cum beati Placidi Sociis humata, et ad aquam reperta sunt, omnia eorum esse, qui sub Mamucha una cum S. Placido agonem primum feliciter confecerunt; reliqua vero minus alte tumulata, et jam memoratis, interjecto aliquo terræ spatio, superposita, eorum esse, qui posterioribus sæculis secundum et tertium certamen fortiter subiere. Nam cum omnis ea regio arena sit, torrentis in mare defluentis illapsu succrescit, ut decursu temporis alii aliis superponi et attumulari potuerint. Quæ omnia corpora eorsum diligentissime asservantur, dum Sedes Apostolica auctoritate ac cultum et venerationem publicam exhibeantur.

sanctorum
Martyrum
corporibus

496 *Missus ad hunc finem Romam a senatu Messanensi cum legitimis novæ inventionis et miraculorum documentis ad Paulum V Jacobus Charybdis Societatis Jesu sacerdos: Paulus vero rem sanctorum rituum Congregationis subjecit examini, quæ cum corpora illa sanctorum Martyrum esse, declarasset, et tamquam talia a fidelibus colenda censuisset, ut ex Dominici Pinelli, episcopi Ostiensis, sacri collegii decani et Congregationis sanctorum rituum præfetti, apud Cajeta-*

num cape citatum pag. 159 testimonio publico liquet, Paulus V ejusdem Congregationis judicium anno 1611 confirmavit hujusmodi bulla: Paulus Papa quintus. Ad perpetuam rei memoriam. Regis Martyrum Domini vices Apostolorum Principis Sede, licet immeriti, gerentes, illorum corporibus meritam asserimus ex officii nostri debito venerationem, qui candidato Martyrum exercitui adscripti, præmia cœlestis regni percipere dignoscuntur.

497 Cum itaque, sicut nobis nuper exponi fecerant dilecti filii Communitas et Homines civitatis Messanæ, dum de anno 1608 et successive usque ad annum 1610 inclusive foderent fundamenta ecclesiæ S. Jo. Baptistæ, quam iidem Communitas et Homines pro eorum erga Deum religione in dicta civitate construi curant, multa sanctorum corporum inventa fuerint, et venerabiles Fratres nostri S. R. E. Cardinales, ritibus et cæremoniis ecclesiasticis præpositi, quibus processum a venerab. Fratre Petro archiepiscopo Messanensi factum, totumque negotium examinandum commisimus, mature et diligenter omnibus in dicto processu contentis consideratis, processum hujusmodi esse legitimum, et juridice confectum, ex eoque legitime constare, illa esse corpora sanctorum Martyrum, nobis retulerint, nos, ut sanctis corporibus hujusmodi, qui coronas decoris meruerunt de manu Dei, debitum cultus honoris ab omnibus Christi fidelibus exhibeatur, et in Sanctis suis exaltetur Altissimus, de eorumdem Fratrum consilio Apostolica auctoritate tenore præsentium decernimus et declaramus, dicta corpora in fossione fundamentorum prædictæ ecclesiæ S. Jo. Baptistæ de anno 1608 usque annum 1610 inclusive inventa, esse corpora sanctorum Martyrum, et pro talibus ab omnibus Christi fidelibus coli et venerari debere, quibuscumque contrariis non obstantibus. Datum Romæ apud S. Petrum sub annulo piscatoris die 19 Martii MDCXI, Pontificatus nostri anno sexto.

cultum publicum exhiberi posse, declaravit.

E

§ XIII. S. Placidi et Sociorum Messanæ festa, reliquiæ variis locis dispersæ, Officia in eorum honorem recitari solita.

Institutum a Sixto V anno 1588 sanctorum Martyrum Inventionis festum, Messanenses anno proxime subsequenti illustri admodum ac singulari pompa, variis lætitiæ signis, et supplicatione maxime solemnibus tridui spatio, a secundo mensis Augusti die ducto initio celebrarunt. Rei tunc gestæ seriem Philippus Gothus eques Messanensis, ac unus ex iis, quibus urbis senatus solennitatis rite exsequendæ curam demandarat, singulari, ut diximus, Opusculo explicuit, quem rerum illarum curiosus consulat. Deinceps vero ejusdem Inventionis solennitas inde dies festos civitatis præcipuos, ac solennis die 3 Augusti supplicatio ex decreto senatus anni 1588 quotannis est habita. Ordinem hujus e Bonfilio lib. v Descriptionis urbis Messanæ accipe: Initium pompæ, inquit, puer facit coronatus præalto curro, cui quatuor equi juncti sunt, impositus, qui strictum acinacem*

Præter diem sanctorum Martyrum natalem Messanenses

* curru

cem

A cem, cruentæ mortis indicium, manu tenet. Sequuntur longo ordine pueri nobiles, tunicis sericis induti et capillis peregrinis, coronis, alisque, quales genis adpingi solent, exornati: hastas illi ferunt, quibus affixæ tabulæ miracula ab his Sanctis, post inventa eorum cadavera facta, repræsentant.... Centum fraternitates flagellantium, prælati vexillis et crucibus, cereos accensos manu ferentes, imagines, quibus mors cruenta horum Sanctorum et submersio classis Mamucæ, antequam pharum præternavigasset, adumbrantur, cingunt et deducunt.

diem Inventionis

B 199 Has fratres multarum religiosarum familiarum consequuntur, suos in ordines distincti: quorum ultimi post fratres S. Dominici Græci sunt Ordinis S. Basilii, cum abbatibus suis, Prioribus, et archimandrita, vestibus sacris et sacerdotalibus amictu. Denique sacerdotes templi cathedralis, canonici mitris suis conspicui et archiepiscopus incedunt. Post unum vero abbatem et monachi familiæ S. Benedicti, sacerdotalibus itidem vestibus induti, cernuntur quatuor urnæ quibus ossa Sanctorum continentur, panno aureo pretiosissimo cooperatæ sunt. Prima, quæ corpora trium Fratrum et Sororis complectitur, sub cælo, ut vocant, a senatoribus portato, ducitur, quum trium reliquiarum cæla a monachis tantum Ordinis S. Benedicti sustententur. *Tum vias earumque ornatum, per quas hæc e prioratu S. Joannis educta, eodemque reducta, transit; populi frequentiam, tormentorum explosiones Bonifilii memorat, quæ brevitatis gratia hic omitto. Huc refer, quæ ad diem 3 et 4 Augusti in Martyrologio Siculo Octavius Cajetanus scribit: Messanæ Inventio SS. MM. Placidi abbatis, Eutychie, et Victorini fratrum, Flavie virginis sororis et triginta tres Monachorum. Item: Messanæ translatio SS. MM. Placidi et Sociorum.*

et Translationis quotannis colunt;

C 200 Alterius item eorumdem Sanctorum translationis ad diem 16 Maii mentionem his verbis habet: Messanæ translatio SS. MM. Placidi et Sociorum ex Veteris ecclesiæ in sacellum Novum et aram: idem Bucelinus, Menardus et Ferrarius in Martyrologio Sanctorum, qui in Romano non sunt, fecere; sed Ferrarius in Annotatis hæc addit: Horum inventio et translatio anno Domini 1588 sub Philippo II Hispan. contigit. *Quæ quidem vera sunt, si de Inventione illorum intelligantur: verum si de translatione, quæ die 16 Maii contigit, Ferrario illic sermo sit, ea anno 1588 accidisse non potuit; cum non nisi mense Augusto ejusdem anni sanctorum Martyrum reliquiæ detectæ fuerint. Magis suspicor, hanc contigisse sub annum 1617, quo Messanenses S. Placido et Sociis, tutelaribus suis, novum sacellum cum ara in templo S. Joannis Baptiste posuisse, inscriptio docet, quam marmori in sacello chori insculptam Pirrus Prioratus Messanensis notitia 7, lib. III ad hunc modum exscripsit: D. O. M. Philippo III regnante, S. P. Q. M. loci dignitatem venerantes, ubi sacræ SS. Placidi et Sociorum MM. reliquiæ olim asservabantur, sacellum cum ara patrono optimo pie ponendum curaverunt anno 1617.*

quibus Paulus V reliquiarum S. Placidi et Sociorum distractionem vetuit:

C 401 Addit porro eodem loci Pirrus, arcas, quibus Sanctorum Martyrum exuvia inclusæ fuerunt, quæ primo quatuor tantum erant, dein ad 47 excrevisse; in earumque una, vitreis tabulis glutinata, SS. Placidi et Fratrum ejus ac Sororis capita servari; in reliquis vero Sociorum corpora: præterea vero jam olim Bulla Apostolica vetuisse

Paulum V, ne sacræ reliquiæ suis locis extraherentur, Bullam hanc typis anno 1621 Messanæ impressam ac Officio sanctorum Martyrum subnexam habemus, his verbis conceptam: Paulus Papa quintus. Ad futuram rei memoriam. Conservationi, nec non honori Sanctorum et Sanctorum sacrarum reliquiarum, quæ, ut accepimus, in ecclesiis et locis piis civitatis Messanæ honorifice et decenter asservantur, consulere volentes, supplicationibus Ven. Fratris archiepiscopi Messanensis et dilectorum filiorum Communitatis et Hominum dictæ civitatis super hoc nobis humiliter porrectis inclinati, omnibus et singulis, tam ecclesiasticis, quam aliis quibuscumque personis secularibus et regularibus, cujuscumque dignitatis, status, gradus, ordinis et conditionis existentibus, ne reliquias prædictas arcis, vasis, vel muro clausas, aut aliquam eorum partem extra ecclesias et loca pia prædicta ullo umquam tempore quovis prætextu extrahere, seu extrahi facere audeant, seu præsumant, sub pœna excommunicationis latæ sententiæ auctoritate Apostolica tenore præsentium interdiciamus, et prohibemus. Non obstantibus constitutionibus et ordinationibus Apostolicis, ceterisque contrariis quibuscumque. Datum Romæ apud S. Marcum sub annulo piscatoris die 8 Februarii 1611 Pontificatus nostri anno sexto.

AUCTORE J. B.

E 202 Colligi hinc potest, quanto in pretio apud Messanenses Sanctorum Martyrum reliquiæ fuerint; uti et ex eo, quod de Hugone Cardinali, equitum Hierosolymitanorum magistro, Wion ad diem 4 Augusti refert. *Institerat anno 1589 apud Sixtum V Hugo Cardinalis, ut reliquiarum SS. Placidi et Sociorum partem in insulam Melitam transferre sibi liceret, eoque rem suam perduxerat, ut jam bulla, cujus verba recitat Wion, condita esset, qua petita facultas Hugoni concedebatur. Sed Messanensem senatum per ministros regis egisse ait, ut bulla revocaretur. Sic nimirum ex litteris Romani Politiani, abbatis Catanensis, ea de re ad se missis Wion intellexerat; quare ignorare se ait, num prædicta bulla effectum sit consecuta. Verum insignem dictarum reliquiarum partem Philippo III regi Catholico, annuente Pontifice Clemente VIII, ante Pauli prohibitionem obtigisse non dubium est: bina enim ea de re testimonia, ex Lipsanologio Ms. regii monasterii S. Laurentii, vulgo Escorial, excerpta habemus, alterum Francisci Velardez, archiepiscopi Messanensis, alterum vero Jacobi Framontana de Messana, qui illas Messanensium nomine ad Philippum in Hispaniam detulit.*

quæ partem jam ante Vallisoletum,

F

F 203 Archiepiscopi testimonium sic sonat: *Fidem facio ego Franciscus Velarde de la Concha, Dei et Apostolicæ Sedis gratia archiepiscopus Messanensis, regisque consiliarius, ac suæ Catholicæ majestati attestor, hodie acceptis inscriptis litteris, mihi per dilectos in Christo Don Petrum Borgiam principem Squillacis Stratecotum, necnon Philippum Cicala, Marcellinum Cirino, Don Petrum Saccano, Joannem Pellegrino, Don Mauritium Portio, et Joannem Baptistam de Cælis, hujus nobilis urbis Messanæ juratos, exhibitis, quarum tenor est, ut infra. Pauca hic inserit de suo is, qui utrumque testimonium exscripsit: Sequitur, inquit hic, epistola Italica, in qua significatur, Pontifici Romano placere, ut quædam reliquiæ S. Placidi et Sociorum MM. mittantur ad regem Catholicum. Deinde prædictus Franciscus Velarde sic pergit*

ut ex confectis ea de re

ACCITORE
J. B.

pergit, inquit item testimonii scriptor, Pro illarum executione ad eorundem instantiam personaliter cum infrascriptis canonicis hujus metropolitane ecclesie me contulisse ad ecclesiam S. Joannis Baptistae hujus urbis, prioratus hospitalis ejusdem S. Joannis Hierosolymitani, ubi maxima cum religione conservantur et Apostolica auctoritate venerantur sanctorum martyrum Placidi, Eutichii, Victorini fratrum, ac Flavie sororis, reliquorumque triginta trium Sociorum corpora; et propriis manibus, omni reverentia pontificaliter indutum desumpsisse reliquias infra notatas, illasque in pixide aurea pretiosa, gemmis ornata, debitis ceremoniis a me benedicta, repositas consignasse Don Jacobo de Messana, monacho professo Ordinis S. Benedicti, Priori Montis regalis ejusdem Ordinis ad id specialiter electo et per eosdem juratos deputato ad suam Catholicam majestatem fideliter deferendas in cujus rei fidem presentes propriae manus ac praedictorum canonicorum subscriptione munitas et sigillo archiepiscopali roboratas expediri mandavi. Messanae die 14 Aprilis 1603.

B
instrumentis
ostenditur,

204 Reliquiarum vero enumeratio ita se habet: Quatuor frusta ossium ex tibiis sanctorum Placidi, Eutichii, Victorini fratrum, ac Flavie sororis; unum longitudinis digitorum decem, aliud novem, aliud sex, aliud vero quinque; nec non et aliud ex capite ejusdem S. Placidi ex parte squamosa petrosa aurium, magnitudinis parvae manus, cum eorum schedulis. Aliud frustum ex capite unius ex triginta tribus Sociis S. Placidi ejusdem fere magnitudinis parvae manus cum triginta duobus aliis frustulis ossium ex corporibus et reliquiis ceterorum Martyrum, ejusdem S. Placidi Sociorum et Monachorum. Subscriptiones hujusmodi sunt: Franciscus archiepiscopus Messanensis. Nicolaus Andreas Maurus cantor. Guilius Caesar Minutulus abbas et canonicus. Don Sidenius Portius DD. Apostolicus protonotarius et canonicus. Theodorus Costa U. J. D. canonicus. Franciscus Flaconius canonicus. Don Bernardus de Arce y de la Concha abbas et canonicus. Ego Don Antonius Stirzia canonicus Messanensis ecclesiae et magistrus notarius magnae curiae archiepiscopalis ejusdem praedictis omnibus interfui, et de mandato dominationis suae reverendissimae publicum instrumentum in Actis ejusdem curiae confeci. Ego Franciscus Marna publicus regius et Apostolicus notarius praedictis interfui.

C
missa fuerant,

* meorum

205 Testimonium alterum his verbis concipitur: Ego Don Jacobus Framontana de Messana, Prior monasterii S. Mariae de Monte regali regni Siciliae, Congregationis Casinensis Ordinis S. Benedicti, specialiter electus et deputatus a juratis nobilis civitatis Messanae cum consensu et benedictione sanctissimi domini nostri Clementis Papae octavi et superiorum suorum * ad deferendum in Hispaniam fideliter, et presentandum nomine praedictae urbis regiae Catholicae Majestati Philippi III invictissimi domini nostri venerandum et pretiosum reliquiarum, continens sacro sanctas reliquias gloriosorum Christi martyrum Placidi et Sociorum, fidem facio et testor ipsamet numero sacras reliquias, secundum qualitatem, numerum et quantitatem in pixide aurea gemmis ornata, et benedicta repositas, et mihi consignatas ab illustrissimo et reverendissimo D. Francisco Velarde de la Concha, archiepiscopo Messanensi, me praesentasse et fideliter obtulisse nomine praedictae urbis Messanae eidem

regiae magestati apud urbem Vallisoletanam in superiori oratorio regii palatii die 23 mensis Novembris 1604. In cujus rei fidem et memoriam has testimoniales litteras fieri feci, manu propria subscripsi praedicto loco et tempore. Reliquiae vero sunt hae: eadem nimirum, quae supra. Ego F. Don Jacobus a Messana Prior monasterii Montis regalis. Porro tradi dictas reliquias Philippus jussit monasterio S. Laurentii et, habita supplicatione, quam ipse rex comitari voluit, in altari S. Mariae Virginis anno 1606 die 5 Octobris ceteras inter reliquias collocari, ut docet Notitia Hispanica transcriptis modo testimonii subnexa.

206 Hae nonnulla alia, quae de sanctorum Martyrum reliquiis sparsim annotata inveni, adjungo. Wion Ligni vitae lib. 3 ad diem primum Maii ita habet: In sancto Benedicto de Padolirone (Ordinis S. Benedicti monasterio est in agro Mantuano, vulgo Polirone seu del Po dictum) hac die anno millesimo quingentesimo octuagesimo nono (ab inventionione reliquiarum proximo) facta fuit processio sollemnis tempore comitiorum generalium, ducentorum fere monachorum; pro receptione reliquiarum S. Placidi prothomartyris Ordinis monastici, et nonnullorum Sociorum ejus. Quibus in Annotatis Wion haec subjicit: Haec (processio) cui me interfuisse pro magno munere reputo, facta est cum maxima cum monachorum tum populi, qui tunc aderat, devotione, sic jubente R. P. D. Seraphino Fontana Mediolanensi, comitiorum illius temporis praeside, aliisque RR. PP. definitioribus. Reposita vero sunt praedictae sancti Placidi et Sociorum reliquiae primum in quadam capsula eburnea, in qua erant et aliorum Sanctorum reliquiae, datae ab ill. et rever. Raimundo S. R. E. Card.; nimirum anno 1500, die 27 Octobris, ut in donationis Exemplari, quod Wion subjicit, videre est.

ut in agrum
Mantuanum:

207 Domui professa Societatis Jesu Messanensi mentum inferius capitis S. Flavie cum decem dentibus, quos incisivos dicunt, cecisse, Cajetanus habet in Animadversionibus in inventionem S. Placidi et Sociorum pag. 156, praeter linguam ejusdem, de qua num. 181 mentionem fecimus. Bonfilius in descriptione Messanae sub initium lib. iv dentes tantum binos S. Flavie domui Professa Messanensi attribuit, sed adjicit nonnullas alias SS. Placidi, Eutichii, Victorini et Sociorum martyrum reliquias. Eodem loci, partem capitis S. Flavie Patribus Dominicis Messanensibus obtigisse, affirmat. Item lib. i inter reliquias monasterii Novi S. Placidi, de quo egimus supra num. 169, quasdam ejusdem sancti Martyris et Sociorum ejus numeravit. Ferraria quoque partem capitis S. Placidi, uti et sororis Flavie argento inclusam servari, scribit Marcus Antonius Guarini in Compendio historico de ecclesiis locisque piis civitatis et diocesis Ferrariensis lib. II, pag. 64, ubi de ecclesia S. Benedicti. Prae manibus praeterea habeo Catalogum Sanctorum, quorum Officium in domo Professa Societatis Jesu Romana celebratur, anno 1729 Romae impressum; in quo ad diem 5 Octobris haec lego: SS. Placidi et Soc. MM. Rel. insignes in sacrario. De Comm. plur. Mart. praeter prop.

his loca va-
ria, seu ante:
seu post Pauli

208 Papebrochius noster anno 1661, ut legitur in Ms. ejus cum Henschenio Itinere Romano Casini vidit in sacrario S. Flavie reliquias, S. Placidi costam, et duo brachia Sociorum Martyrum. Bailletus in Vita S. Placidi, hujus brachium, ut creditur, Parisiis in abbatia S. Germani Pratensis asservari

prohibitionem
eorum reli-
quias

A *asservari monet. Michael Monachus in Sanctuario Capuano pag. 544 in hac Kalendarii Capuani verba: in Non. (Octobris) Placidi et Sociorum ejus, sic annotat: Nostra ætate sancti Placidi insignis reliquia e Sicilia Capuani adducta fuit, et reposita in ecclesia S. Eligii, opera et industria patris Marci de Angelis, clerici regularis et Capuani civis. Raissius pag. 160 in Hieroglyphiaco Belgico inter reliquias collegii nostri Anglorum Audomaropolitani recenset os parvum S. Placidi et Sociorum martyrum. Casar Caraciotius in Opere Italico de Neapoli Sacra parte II, pag. 307 inter reliquias ecclesiæ S. Mariæ in Porticu reliquias etiam S. Placidi numerat, nimirum, ut addit in Indice, frustum ex capite. Inter cimelia domus nostræ Professæ Antverpiensis numerat pars ossis unius e S. Placidi Sociis, quod una cum digito S. Eleutherii Pater Scribani anno 1612 a P. Augustino Vivaldo, Genuensi rectore, dono accepit.*

dicata,

209 *Ita hic in suis ea de re litteris, sigillo Societatis nostræ munitis, et propria ejus manu subscriptis: Augustinus Vivaldus, rector collegii Genuensis Societatis Jesu. Omnibus, in quorum manus hæc litteræ venerint, salutem in Domino sempiternam. Cum admodum reverendo Patri Carolo Scribanis, rectori collegii Antverpiensis ejusdem Societatis, unum ex articulis unius digiti S. Eleutherii episcopi et martyris, filii S. Anthiæ martyris, quem ipsemet Reate ex ecclesia S. Joannis, ubi ejus, matrisque sacra corpora honorifice reservantur, extraxi anno millesimo sexcentesimo cum facultate reverendissimi domini Horatii Gentilis, in ea civitate tum vicarii Apostolici existentis, donaverim, ac præterea partem ossis unius e Sociis S. Placidi martyris, quorum corpora, Messanæ divinitus inventa, sanctissimus dominus noster Paulus V declaravit, vere esse ipsorum corpora; ne hujusmodi sacræ reliquiæ debito honore frustrarentur, de præmissis omnibus, his litteris, manu mea subscriptis, ac sigillo Societatis nostræ munitis, fidem facere volui. Datum Romæ die vigesima tertia mensis Januarii, anno a Nativitate Domini millesimo sexcentesimo duodecimo. Augustinus Vivaldus.*

adjiciuntur.

C 210 *Ad hæc apud Franciscum de Magistris lib. I Status ecclesiæ Neapolitanæ pag. 274 inter reliquias templi SS. Gregorii et Severi hæc notata reperio: De capite S. Placidi abb. et M. Francisci Opus additionibus suis auvit Josephus de Magistris, ad quarum calcem de reliquiis, in templo Cartusianorum servatis, lego: S. Placidi martyris cum ampulla ipsius Sancti. Cajetæ quoque in monasterio S. Angeli SS. Placidi et Sociorum monachorum reliquias servari, ait in Descriptione Cajetæ Petrus Rosettus pag. 23. Ex iisdem Bresciæ, Monte Regali, Aquilæ, Iserniæ et alibi per Italiam reperiri, docent me Collectiones nostræ Mss. de Sanctorum reliquiis per Italiam sparsis: si tamen ubique de S. Placido, Benedictino martyre, agatur; nam et Martinus in Bononia illustrata ad diem 11 Octobris ait, S. Placidi corpus apud Sanctimoniales SS. Vitalis et Agricolæ reperiri, Roma illuc, annuente Gregorio XV, allatum; quem a Placido Benedictino diversum esse, relata mox adjuncta abunde declarant. Nec dubito, quin variis aliis etiam locis eorumdem Martyrum reliquiæ reperiantur, ac debito ipsis honore conserventur. His pauca addo de Officiis, in eorum honorem recitari solitis.*

211 *Casini quidem S. Placidi cultum sæculo XI viguisse, ostendit loci antiquum Martyrologium, num. 28 laudatum: quæ autem illi interpolatio, de qua ibidem mentionem feci, adjecta est, argumento est, sancti Martyris festum cum Octava dein celebratum a Casinensibus monachis fuisse. Similiter et Sublaci celebratur Missa, et officio proprio semiduplici ritu, quod anno 1709 Præneste iterato impressum, et ab anno 1696 a sacra rituum Congregatione recognitum et approbatum habemus. Missa propria eadem est, quæ in Missali Romano ad diem 5 Octobris. Officium secundi Nocturni lectiones proprias habet: hæc autem S. Placidi vitæ compendium exhibent ex Actis fere petatum; sed illius martyrium anno 539 affigit Lectio sexta. Lectio septima ex Evangelio Matthæi: In illo tempore sedente Jesu super montem Oliveti etc., quod excipit S. Hilarii episcopi Homilia; Discipuli Dominum interrogant. De Communi Martyrum dicuntur cetera. Idem Officium jam ante a Paulo V pro Benedictinis approbatum, insertum est Breviario monastico, Venetiis anno 1623 excuso. Breviarium Benedictinorum Lusitanicæ, anno 1607 Cominbricæ excusum, Lect. 8 S. Placidi martyrium anno 540 memorat contigisse.*

AUCTORE

J. B.

Officia quædam sanctis Martyribus

213 *Messanæ vero duplex Officium habet propria, alterum die 5 Octobris seu die natali, tota diœcesi Messanensi cum Octava recitandum. Alterum die IV Augusti, seu Inventionis; uti et Missam utroque die partim propriam. Missa, utroque die eadem, sic habet: Introitus: Salus autem justorum etc. Oratio: Deus, qui nos concedis sanctorum martyrum tuorum Placidi et Sociorum ejus Natalitia (vel Inventionem) colere etc. Epistola ex libro Sapientiæ cap. 3: Justi autem in perpetuum vivent etc. Graduale: Clamaverunt justi etc. Evangelium ex Joanne: In illo tempore dixit Jesus discipulis suis, Amen amen dico vobis, nisi granum frumenti etc. Offertorium: Justorum animæ etc. Postcommunio: Quod dico vobis etc. Officii, sanctorum Martyrum die natali seu 5 Octobris recitandi, Lectiones secundi Nocturni contractam pariter ex Actis S. Placidi Vitam complectuntur; quarum loco reliquis Octavæ diebus aliæ Lectiones ex Ambrosio, Augustino et Cypriano recitandæ proponuntur. Die porro 4 Augusti, quo Inventionis memoria celebratur, Lectiones primi Nocturni desumuntur ex libro II Machabæorum cap. I. Cum in Persidem ducerentur Patres nostri etc. Secundi vero inventionis historiam, qualem fere supra n. 171 et seqq. exhibui, continent. Utrumque denique Officium approbavit, ac recitari concessit Paulus V anno 1611, die 26 Februarii, quæ quidem omnia ex utroque Officio, Messanæ eodem anno Petri Brex typis edito, excerpti.*

213 *Accipe et Hymnos aliquot, olim in Officio S. Placidi et Sociorum recitari solitos, quos e Breviario S. Zenonis Veronæ membranaceo, antiquo quidem, ut apparet, ignotæ mihi tamen ætatis, Wion descripsit, ac Annotatis suis in diem 5 Octobris inseruit.*

Hymnique

HYMNUS AD VESPERAS.
 Plaude, turba monachorum,
 De triumpho Sociorum,
 Quos coronat Rex cælorum,
 Inter choros angelorum.
 Laude satis non tacere,
 Cernens tuos prævalere,
 Et in mensa consedere
 Cum cæteris tyronibus.

Qui

AUCTORE
J. B.

Qui pro Christo cruentati,
Et de pugna laureati,
Velut reges purpurati,
Et in thronis collocati.

Magnos habes Advocatos,
Super caelos exaltatos,
Summo Regi semper gratos,
Ad rogandum preparados.

Quorum meritis salvari
Poscimus et illustrari,
Super nivem dealbari,
Et in caelis collocari.

Regi Sanctorum omnium,
Sit laus per cuncta saecula,
Qui istos per martyrium
Magnos fecit in gloria. Amen.

in eorum ho-
norem

214

HYMNUS AD NOCTURNOS.
Orantes Christi Martyres
Gesta miranda canimus,
Quorum tormenta corporum
Dira fuisse cernimus.

Genis quoque rubentibus,
Vestro cruore roseo
Fulgentibus, candentibus
Omni decore niveo.

B

Hos roseis et fulgidis
Florum coronis aureis,
Cum Agno melos canitis,
Super montes aromatum.

Nos quoque tibi psallimus,
Ignosce delinquentibus,
Hostis contractis viribus,
Nosque redde caelestibus.

Deo deorum omnium,
Salus, honor et gloria,
Qui tuis per martyrium
Donas immensa praemia. Amen.

recitari soli-
ta.

215

HYMNUS AD LAUDES.
Iusti per orbem canitur
Sacrum schema certaminis,
Monachorum extollitur
Præcelsi decus Ordinis.

Quorum de arce prodeunt,
Triginta quinque milites *;
Qui cum triumpho redeunt,
Poli scandentes limites.

* imo 52

Nostri sunt decus Ordinis,
Nostri sunt duces agminis;
Nobisque foeda criminis,
Dimitte, Rex certaminis.

C

Dona superna scandere,
Sacrosque hymnos promere,
Ad laudes horum Martyrum,
Infunde jubar luminum.

Summi Patris fastigio,
Laudis melos dulcissimum,
Qui nobis per martyrium
Largitur omne praemium. Amen.

Acta quo et
cur edantur.216 *Sequuntur Acta, a Mabillonio Saeculo 1*

Benedictino edita, et Gordiano falso adscripta, quod illa passim scriptores censuris suis perstringunt: subduntur vero et illa, quae sub Stephani Aniciensis nomine in lucem ab Octavio Cajetano fuere emissa, tum ut haec cum illis conferre commodius lector possit, ac dispicere, quam frequentes in illis interpolationes occurrant; tum quod haec illis minus saltem vitiosa.

D

ACTA

SS. PLACIDI ET FRATRUM

ejus Eutichii, Victorini, ac
Flaviae sororis, nec non
Donati, Firmati diaconi,
ac Fausti, et aliorum tri-
ginta Monachorum Mar-
tyrum.

Auctore Pseudo-Gordiano.

*Ex Actis Sanctorum Bene-
dictinorum t. I a p. 45.*

E

PROLOGUS.

In claro et renitenti triumpho beatissimorum Placidi, Eutichii et Victorini fratrum, eorumque sororis Flaviae virginis, et Sociorumque triginta ac trium a laudes aliquas addere otiosum quiddam et supervacaneum est. Quos enim Christus in caelesti regno locavit, quos etiam cum angelis et archangelis individua Majestatem laudare constituit, hos nimirum hominum laudibus non egere, monstravit. Verum quia omnes spiritus et omnes creaturas ad Domini laudem Psalmographus vates invitat, operæ pretium reor ego Gordianus, patris Benedicti discipulus, ad Regis aeterni gloriam, eorumdem Martyrum passiones almificas Argolicis apicibus annotare b. Tanta enim miraculorum praerogativa, tanto virtutum jubare sanctissimus Placidus, horum Martyrum dux et praevius, splenduit, ut non solum fideles, verum etiam infideles in Christi laudem exclamare cogantur. Et merito; nam juxta magistri sui Benedicti praecipuum, Christum toto corde, tota anima, tota virtute dilexit, et pro ejus nomine cum supradictis Martyribus suum sanguinem fudit. Hi namque sunt caeli, qui enarrant gloriam Dei. Hi lux mundi, qui sedentes in tenebris ad veram lucem reducunt. Hi sal terrae, qui mentes, ne tædii torpore deficiant, saliant, et ad caeleste regnum inducunt. Freti namque Dei omnipotentis virtute, ejusque sapientia debriati, frementem mundum, velut stercora, contempserunt, et veram fidem opportune praedicaverunt, et pro eadem animam posuerunt.

Gordianus
Acta S. Placi-
di ad Dei,

a

b

cujus in Mar-
tyribus ma-
gnitudo elu-
cet, gloriam

c

2 Hanc namque Dei magnitudinem, virtutem et sapientiam David admirans, dicebat: « Magnus » Dominus Deus noster, et magna virtus ejus, et » sapientiae ejus non est numerus e. » Magnus siquidem, cum nos inenarrabiliter ex luti materia condidit, et ex nihilo cuncta creavit. Magna virtus ejus, cum tartareas legiones dirupit, mundi principem vinxit, vasa et arma ejus abstulit, regnum destruxit, humanum genus suo pretioso sanguine redemit, pacis coagulum inter Deum

et